

Pastoralis Sollicitvdinis, Sive De Officio, Et Potestate Episcopi

Tripartita Descriptio. Cvivs Pars Prima Episcoporum institutionem, ...
Secvnda Quicquid ad Episcopi est potestatem, ... Tertia Quod ad casuum
reseruationem, ... Methodo Noua, & expedita complectitur

Quæ omnia ad praxim vtriusque fori, interioris scilicet, & exterioris, & ad
iurisdictionis explicationem exigenda continet

Barbosa, Agostinho

Parisiis, M.DC.XXV.

Episcopvs Extingvere inimicitias, & ad concordiam compellere quando
debeat? Allegatio LXXIX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98639](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98639)

die 26. Augusti 1593. Sacra Congregat. Illustrissimum & Reverendissimum D. D. Cardinalium negotijs & consultationibus Episcoporum & Regularium præfecta ad tollendas omnes lites & controversias, quæ inter Regulares plerunque solent oriri super eorum præcedentijs in processionibus cæterisque actibus, tum privatis, illud in futurum observandum censuit, quod in hac Alma vrbe omnium magistra servatur, & die 30. Augusti eiusdem anni 1593. Illustrissimus & Reverendissimus Dominus Cardinalis Alexandrinus retulit suprascriptam Congregat. sententiam Sanctissimo placuisse, & iuxta eam in casibus occurrentibus semper rescribi, & si opportunum fore videbitur Generalem constitutionem desuper fieri mandasse aliam Gregor. X 111. quæ incip. *Exposcit*, alijsque contrarijs minime obstantibus. Quarum declarationum meminerunt Praxis nova Episcopalis d. numero quadragésimo octavo, in fine. Campanil. d. capit. 13. numero 121. versic. Et quoniam, Quaranta d. verbo præcedentia.

36 In materia præcedentiæ inter Religiones attenditur, quod illa quæ est prior in institutione, & approbatione debeat præcedere gloss. verbo prædicator in capit. quorundam de elect. libro sexto. Cassan. in catalogo gloria mundi par. 4. consid. 52. versic. ergo modo. Tob. Non. consil. 71. numero trigésimo quinto, tenuit Rota in una Oriolen. præcedentia 10. Martij 1600. coram D. Litta, & in una Romana præcedentia, 24. May 1600. coram Illustrissimo Lancellotto, ubi etiam fuit dictum monachos trium fontium, & Sanctæ Crucis in Hierusalem debere præcedere monachos S. Eusebij, ex quo eorum ordo, qui est Cisterciensium fuit prius constitutus, & approbatus: etenim illum instituit Sanctus Robertus Monachus Sancti Benedicti anno Domini 1098. Cassan. dict. par. 4. consider. 58. & paulo post Urban. 11. approbavit, ut post alios refert Platina in vita eiusdem Urbani 11. in fine. At vero iste Ordo, qui est Cælestinorum fuit per ducentos annos postea à S. Petro Moroneo, qui fuit Papa Cælestinus V. institutus, sub eadem Regula Sancti Benedicti. Cassan. dict. par. 4. considerat. 60. Hieron. Roman. de Republ. Christiana libro sexto capit. 8. illeſus in historia Pontif. libro 5. capit. 18. in fin. Qui Ordo quamvis, ab eodem Cælestino tam in suis Bullis, quam in alijs, dicatur Ordo sancti Benedicti, & ita appelletur, & monachi servant regulam S. Benedicti, hoc tamen non est, quia fratres sunt eiusdem Ordinis, nam re vera Ordo est distinctus, & separatus, cum sub Ordine S. Benedicti quibusdam constitutionibus, seu statutis appoliti sint plures Ordines distincti, ut refert Cassan. d. consid. 18. inter quos est Ordo Cisterciensium, & Ordo Cælestinorum, Pelag. de planctu Ecclesie libro secundo capit. 21. Tribemius de viris illustribus Ordinis S. Benedicti lib. 1. capit. 3.

38 Generaliter tamen quisque Rector in sua Ecclesia quoscunque alios, qui ordine hierarchico non sunt eius superiores, antecedit in solemnibus Missis dicendis, alijsque omnibus præeminentijs, & ideo Rota censuit Parochum in una Ecclesia præferendum Decano, & Capitulo Collegiata ad eam Ecclesiam personaliter ex antiqua consuetudine accedentibus, quodque maior minori in eius domo cedere teneatur, Gonzalez ad reg. 8. Canellar. gloss. 6. num. 101. & seq.

39 Cum Contraturnitatibus autem quid servan-

dum sit, dum inter eas contenditur de præcedentia, vide Gutier. libro primo. Canonie. capit. 35. Cenal. commun. contra commun. tom. 4. quaest. 897. numero 236. Amandan. de exequendis mand. par. 1. capit. 1. numero 25. pagina 14.

40 Pro honore enim competit iudicium possessorium, ut ex Bald. & Boer. resoluit Ioan. Garcia de nobilitate, gloss. 35. numero quinquagesimo nono post principium.

41 Vbi etiam, quod antiquiori & nobiliori competit locus honorabilior, quod si ab eo deturbetur, fit illi iniuria, quam de facto potest propellere, de quo etiam idem Garcia de expensis, capit. 8. ad finem, Lara in l. si quis à liberis, in princip. numero vigesimo quinto, ff. de liberis agnoscent. Hinc occurrit, quod nimis propere resoluit Carol. de Graſſis, de effectibus clericalibus effectus 1. num. 613.

42 Quod scilicet in controuersijs circa locum incedendi in processionibus, ut si debent incedere in quarto, vel quinto loco, sit iudex secularis, competens, qui summarie, & de plano, cognita differentia causam terminare debeat. Quando autem differentia est an aliquis sit male cancellatus à Societatibus, vel Contraternitatibus, vel sit recipiendus, vel non, vel an sit canonice quis electus ad gubernium, & administrationem, tales & similes controuersiæ dirimuntur per Episcopum, aut eius Vicarium. Sed quamvis hæc Carol. de Graſſis sententia circa primum membrum videri possit tolerabilis, quando agitur iudicio possessorio, tamen extra illud eam non admitterem, sed potius resolverem ad iudicem ecclesiasticum pertinere controuersiæ dirimere, quæ essent inter ipsas laicorum Contraternitates circa modum procedendi, vel circa habitum, vel quid simile, cum talia sint actiones spirituales, Navarra. consil. 3. numero sexto de foro comp. in no. & laici in dictis actionibus spiritualibus, & concernentibus cultum diuinum sunt suppositi iudicio Episcopi, Stephan. Gratian. Marchia decif. 232. numero quarto.

S V M M A R I V M.

1 Inimicitias in Episcopatu ortæ debent Episcopi componere.

2 Beneficia certo modo impetranti debet Episcopus semper consulere, & defectum obtinentem monere, ut impetret dispensationem.

3 Bullarum Apostol. executionem iniuste impediens ultra excommunicationem Papalem, quam incurrit, tenetur ad fructus deperditos, & expensas fallas.

4 Recurrentes ad iudices laicos pro obtinendis inhibitorys, & alijs impedimentijs, sunt ipso iure excommunicati.

5 Recursus ad curiam secularem probatur ex iuribus minus firmiter extractis, propter difficultatem illa extrahendi seruatis seruandis.

6 Concordes reducere sub pæna excommunicationis potest Episcopus discordes etiam laicos.

7 Pacis violatores tenentur sub peccato mortali Episcopus excommunicare.

8 Lites ne proleantur debet quilibet iudex laborare.

9 Litigantes potest Episcopus ad concordiam, & ad compromittendum compellere, quando lis diu durauit,

& causa est intricata, vel quando imminet timor armorum.

10 Controversias ancipites componere pium, & sacerdotale munus est.

11 Lites qui minuit, minuit peccata.

12 Litium occasio amputanda est.

13 Litium introductio criminum occasio, & alia detrimenta prabet.

14 Lites sunt causa multorum malorum.

15 Advocati hac tempestate plures sunt ad bonas causas male perdendas.

16 Advocati qui recte, & iuste utuntur legibus multum merentur apud Deum.

17 Christus saluator noster advocatus officium pro Maria Magdalena, & in muliere de adulterio accusatione, ac suorum discipulorum criminationibus falso impositis sustinuit.

18 Beatissima Virgo advocata peccatorum dicitur.

19 Ambrosius undecim annis in Curijs, & foro causas egit.

20 Germanus, & Lepandus Advocati & D. Leonardi fratres in numerum sanctorum relati sunt.

21 Advocatus officium utile, ac necessarium Reipublice est.

22 Advocati militibus, & equitibus comparantur.

23 Medici praestantiores sunt advocatis.

24 Advocatus debet semper esse verax in sermone, iustus in iudicio, plenus in concilio.

25 Secreta clientis advocatus revelans tenetur poena falsi.

26 Consulere vni ex partibus, & pro altera patrocinari non potest advocatus.

27 Advocatus actoris in prima instantia, non potest esse Rei in secunda, & vice versa.

28 Advocatus non potest cum cliente pactum de quota litis facere.

29 Advocatus domum exiens debet habere sumptus a suo clientulo, antequam e domo pedem moveat.

30 Advocatus pro modico advocans contemptibilis habetur.

31 Advocatus secundum suae scientiae probitatem, potest mercedem querere, etiam absque librorum revolutione.

32 Salarium immodicum non potest advocatus extorquere, quia teneretur ad restitutionem.

33 Salarium petens a pauperibus peccat.

34 Patrocinium suscipere etiam pro miserabilibus personis inuitus cogitur advocatus.

35 Procurator non tenetur inuitus suscipere mandatum.

36 Salarium certum a duobus personis quolibet anno pro patrocinio in eorum causis praestando accipiens advocatus, si litigent inter se, cui earum teneatur adiuvare, ostenditur.

37 Salarium in propria causa non meretur advocatus, nisi petat tanquam damni, & interesse.

38 Salarium advocati potest quis petere, quamvis eum habeat gratis.

39 Salarium advocato an in initio, medio, vel fine litis sit solvendum? ostenditur.

40 Advocato patrocinium debetur, etiam causa finita per concordiam.

EPISCOPVS EXTINGV- re inimicitias, & ad concordiam compellere quando debeat?

ALLEGATIO LXXIX.

1 Circa inimicitias, quae nascuntur in Episcopatus, debent Episcopi summo opere vigilare quomodo illas componere possint, qui si negligentes fuerint in reuocando discordes ad concordiam, peccabunt mortaliter, quamvis in alijs sit veniale, gloss. verbo neglexerit, in cap. vnum orarium, versic. quoniam 14. dist. vbi citat capit. praecipuum 50. dist. Marc. Anton. Genuens. in man. Pastorum cap. 43. numero primo. Beller. disputat. clerical. tit. de disciplina clericali, §. 15. numero 96. & referunt Felin. in cap. 1. num. 5. de treuga, & pace.

2 Cauere igitur debet Episcopus ne alicui consular, vt impetret beneficia ab alio detenta certo modo, sed potius moneat, & notificet obtinenti defectum ad finem impetrandi dispensationem: etenim experimento compertum est ex dictis impetrationibus oriri inter clericos, & eorum conlangueos odia, inimicitias capitales, & homicidia, quorum non debet esse causa Episcopus, & quando sine eius consilio, aut fauore fiunt tales impetrationes, laboret, vt eos concordet, vel conferendo impetrantibus alia beneficia, vel omni meliori modo, & semper aduertat, vt non sit causa discordiae. Ideo enim dicit in Missa, Pax vobis, vt ostendat se esse vicarium Christi, qui venit mittere pacem in terra, & haec fuit prima vox eius ad discipulos ad Resurrectionem, gloss. in cap. hoc quoque de consecrat. dist. 1. ita & eisdemmet verbis firmat Marc. Anton. Genuens. d. cap. 43. numero 11.

3 Sed aliquando, quod summe dolendum est, non sine maximo Animarum dispendio longe aliter fit: Contingit enim, vt canonice prouisi possessione suorum beneficiorum sibi iniuste denegata, alij liti cedant, alij in impedimentis sibi obiectis dirimendis plures annos in partibus consumant, vsque dum e carceribus laxata causa post innumeros sumptus, & expensas factas sibi possessionem esse dandum in sacra Rota obtineant. Meminerint igitur taliter impediens integram se teneri facere restitutionem omnium fructuum, & expensarum: aduertantque sibi esse impositam excommunicationem a Summis Pont. Clem. 111. Leone X. & Paulo 2. in suis Constitut. contra impediens Bullarum Apostolicar. executionem, & in Bulla Cæne Domini casu 14. à qua nulla poterunt se tueri excusatione, si enim in hac vita damnatis subterfugijs securo animo extiterint, in alia tamen Deum ultorem habebunt.

4 Hinc aduertendum duxi, quod sicut Bullarum Apost. exequutionem impediens supradictam incurrunt excommunicationem, ita etiam ad iudices laicos pro obtinendis inhibitorijs, & alijs impedimentis recurrentes, qui sunt ipso iure excommunicati, cap. nouerit, cap. quare, de sent. excom. & in Bulla in Cæna Domini, §. 13 supra Alleg. 50. num. 70. & ideo in vna Rixbon. beneficij 16. Iann. 1598. coram D. Litta, fuit declaratum clericum, qui habuerat recursum ad curiam secularem, incidisse in excommunicationem Bullæ in Cæna Domini, quamvis recurreret ad finem impediendi executionem ali-

cuius mandati nulliter relaxati, ut decidit *Rota* in una *Brixien*, die 26. Ianuarij 1589. coram *Orano*, ubi etiam fuit dictum recursum ad Curiam secularem præsumi obtentum ab eo, de cuius interesse agitur ad *Bart. l. fin. ff. de quest.* Item in altera *Leodien*. *Canonicatus* die 11. Martij 1596. coram *Illustissimo Blanchetto* fuit dictum ad probandum recursum ad Curiam secularem Rotam pluries fidem adhibuisse iuribus minus firmiter extractis, propter difficultatem illa extrahendi servatis servandis, ibi etiam fuit decisum excommunicatum ob recursum non esse absolvendum, nisi prius constet de partitione.

5. Vnde in una *Osen*. *Canonicatus* 1. Decembris 1595. coram *D. Pena*, fuit tentum bene fuisse declaratum excommunicatum quendam Paulum ob recursum ad tribunal seculare, qui obtinuerat inhibitionem iudici ecclesiastico, ne appellatione pendente aliud innouaret: ac fuit dictum non esse attendendum copiosam turbam Doctorum, quibus ille Paulus defendebatur, asserentium licitos esse in quibuscunque casibus recursum ad iudices seculares: quoniam Sacrorum Canonum auctoritas illis omnibus præponderat, dum habent talem consuetudinem tanquam improbatam, ac sacris Canonibus inimicam, quæ clericis iurisdictioni laicorum supponit, non fuisse attendendam *capit. qualiter & quando*, ubi communiter doct. & *Abb. numero septimo de iudic. Rot. decis. 10. de consuet. in antiq. Mart. Socin. in capit. si quis clericus*, num. 28. & in *cap. sane*, num. 10. de foro comp.

6. Potest item Episcopus per censuras compellere etiam laicos, qui diu fuerunt discordes, & adhuc inter eos discordia durat, ut ad pacem, & concordiam deveniant, postquam primum admonuerit, *capit. placuit*, & ibi *gloss. 1. cap. studendum 90. dist. Felin. in rub. de treuga & pace*, num. 5. *Barbat. consil. 1. num. 2. versic. & adduco vol. 3. Bellet. d. tit. de disciplina clericali*, §. 15. numero 95. & tit. de favore clericorum reali §. 5. num. 75. Vel ad inducias inter eos faciendas, *Abb. in d. rub. de treuga & pace numero primo*, & ad treugam ex causa *Felin. in d. rub. num. 9. Abb. in cap. 1. illo tit.* quos refert *Marc. Anton. Genuenf. d. cap. 43. num. 14.*

7. Itemque sub peccato mortali tenetur violatores pacis excommunicare *cap. 1. de treuga & pace*, *capit. 1. §. Episcopus*, de pace tenenda, in *visib. Feud.* Et iudicare potest frangentem iuramentum pacis, *capit. novit*, ubi *Abb. num. 49. de iudic. Felin. in capit. cum sit*, num. 19. ubi etiam *Abb. num. 28. de foro comp.* citati à *Belletto d. §. 5. numero 75.* Episcopis enim incumbit ad pacem firmiter tenendam sibi mutuam consilium & auxilium præbere *Valeri. Reginald. in praxi fori penit. libro vigesimo, numero quinquagesimo quarto in fine.*

8. Ita & quilibet iudex laborare debet ne lites protelentur, & summo opere curare eas componere, pacemque omni cura inter omnes quarere, *l. quidem ff. si certum per. l. congruit*, ubi *Bart. & alij*, & *l. illicitas*, §. ne potentiores, *ff. de offic. Præsidis*, *capit. finem litibus*, de dolo & cont. *gloss. 1. in cap. discordantes*, 90. *dist. Grauat. ad vestrium in praxi civili*, lib. 3. *cap. 1. num. 11. Brunor. à sole in locis communib. verbo iudex*, numero 24. *Bellet. d. §. 15. numero 97. Anton. Monach. Bonon. decis. 10. numero 33. Cardoso in praxi iudicum*, verb. iudex, numero 32. & 33.

9. Potest etiam litigantes partes ad concordiam, & ad compromittendum compellere, quando lis

diu duravit, & causa est intricata, etiam si causa sit civilis, *capit. placuit*, 90. *dist. Abb. in d. rub. de treuga & pace*, num. 1. & ibi *Felin. numero quinto*, ubi etiam in *versic. fallit quarto*, idem resoluit quando imminet timor armorum si partes non conciliantur, & num. 6. quando est dissensio inter personas insignes, ex qua Respublica turbatur.

10. Pium enim & sacerdotale munus est accipites controuersias componere *Modern. de iurisdic. par. 4. cent. 2. casu 120. numero primo.* Et publica utilitas ut lites finiantur *Flamin. de resignat. lib. 3. quest. 5. num. 12.* ad conseruationem enim congregationis humanæ spectat, ut illæ terminentur *Clem. dudum*, de sepult. *Flamin. d. quest. 5. num. 13.*

11. Vnde dictum emanauit, qui minuit lites, minuit peccata, de quo *Gregor. per text. ibi in l. 26. tit. 4. part. 3.*

12. Occasio igitur litium amputanda est, ut aduertit *Adrian. Pulzæ. ad editum*, de alienatione iudicij, *capit. 1. folio 10.* nihil ita simile est armonum moribus, quam litigare *Paul. Montan. de tutel. & curis capit. 33. numero 256.*

13. Litium enim introductio, criminum occasio, & alia detrimenta præbet *d. Clem. dudum*, *Tirag. de retractu lig. §. 8. gloss. 7. à numero 20. Rebuff. in præm. concord. verbo sumptibus pag. mibi 51. & in litis nomen*, 36. *ff. de verborum signific. Cot. in memab. verbo lites*, pag. 551. *Flamin. de resignat. libro undecimo quest. 1. numero 29. Montan. d. capit. 33. numero 255. cum sequentibus*, *Gonzalez ad regul. 8. Cancellar. §. 7. præm. num. 12. cum sequentibus.*

14. Est causa multorum malorum *Rebuff. tom. 1. ad leges Gallie, in præm. gloss. 5. numero 154. Montan. d. cap. 33. numero 259.* Vnde lites dicuntur flagella hominum durissima, idem *Rebuff. in reg. de subrogandis colligantibus*, *gloss. 1. Pulchrè ideo dicebat Beatus tuo aduocatorum patronus*, (ut refert *Rebuff. d. gloss. 5. numero 154.*) quod in controuersijs causarum corporales inimicitiae oriuntur, sit amissio expensarum, laborumque exercetur, corpus quotidie fatigatur, multa & inhonesti crimina inde consequuntur, bona, & vtilia opera postponuntur, & qui semper credunt obtinere, frequenter succumbunt, & si obtinent computatis laboribus, & expensis, nihil acquirunt, vnde tutior est pax incerta victoria, ut dicit *text. in l. ult. C. crimin. Epistol. Lusitanæ melior he mao conferto, que bona demanda*, & *Hispane, mas vale mala auencia, que buena sententia*: quia satis lucratur, qui se à litibus eximit *Perez ad lib. 3. Ordinar. tit. 1. pag. 448. in fine*, & *lib. 1. tit. 3. pag. mibi 515.* Hinc *Cicero* laudat *Seruium Sulpitium* non tam ob admirabilem, & penè diuinam iuris scientiam, quam quod semper maluerit litium controuersias tollere, quam actiones instituere. Et *Isocrates in suo Arcopagitico* laudat *Priscos Athenienses*, quod foro fugerint, neque eo descenderint vnquam, nisi coacti & magno pudore: erubescant litigiosi, qui si de facile, & continuè litigauerint, calumnioli præsumuntur, *Rebuff. de reprob. testium*, num. 330.

15. Plurimos hac tempestate aduocatos fora nostra enutriunt, quos in perniciem alij Reipub. & ad bonas causas male perdendas natos esse credas, quippe quod ad eos nulla alia ratione catur frequentius, quàm quod minoris multò ceteris proficent. Obturbatorum loco erunt, qui callide excogitatis ratiunculis, quibusdam putidis, suffundunt tenebras, iudices supplantant, obtundunt,

reijciunt, & causas (facinus illis inclytum) in mille protrahunt annorum miryadas. O quam prastaret nebulones istos meras harpyas foro pelere, immo & loco mouere, & in Cerites rursus referre, nihil enim aliud crudelius in eos, licet per Christianam pietatem optare: contra quos D. Ambrosius libro primo de considerat. ad Eugenium, sic ait, Miror quemadmodum aures diuinae possunt huiusmodi aduocatum disputationes, & pugnas verborum audire, hi sunt, qui linguas suas docuerunt loqui mendacium, discreti aduersus iustitiam, eruditi pro falsitate, sapientes ut faciant malum, & loquentes, ut impugnent verum; hi sunt, qui instruunt, a quibus fuerant instruendi, astruunt non comperta, sed suas struunt calumnias, innocentiae destruant veritatis simplicitatem, & obstruunt iudicis vias: pluraque alia in hoc propositum adducit Stephanus Gratianus, discept. forens. cap. 186. a. num. 57.

16 Vnde non desunt, qui dicant periculosam esse aduocatum salutem, eo quod iniustas litem controuersias sustineant, ac ad longum maximis partium expensis protrahunt: illi tamen, & iudices, qui recte, & iuste vtuntur legibus, multum merentur apud Deum, Cassianus in catalogo gloriae mundi, par. 4. consider. 51. & par. 7. consid. 32. Sylu. nupt. verbo, est nubendum, fol. primo 56. vers. vnde prima ratio, Rebuff. in repet. ca. Ramutius, vers. 10. de testamen. pag. 545. Gregor. ad l. 1. verbo, los iulgadores, tit. 4. par. 3. faciunt tradita per Tirag. de nobilit. capit. 29. a numero 10. Frat. Emman. quest. Regular. temo 3. quest. 48. artic. 1. Matien. in dialogo relocatoris, par. 1. cap. 7. numer. 5. Amat. Roder. in practica de modo & forma videndi, seu examinandi processum, capit. 10. numer. 5. Sarni. libro secundo seculi. capit. 13. numer. 8. Burg. de Paz. in proemio ad leges Tauri, numer. 382. Caluacan. Fiwz, decis. 33. numer. 21. par. 1. Fran. V. in Neapol. decis. 123. numer. 24. Ceuall. commun. contra communes q. 736. numer. 14. Bernard. Graue. ad practicae Camer. in per. lib. 1. conclus. 43. numer. 7.

17 Et ipse Christus Saluator noster, & vnicus Mediator, quin & studiorum nostrorum benignissimus director IESVS Christus (cuius Sanctissimi nominis memoria in praesentiarum pie erit recolenda) aduocationis officium pro Maria Magdalena, & in mulieris de adulterio accusatione, ac in Discipulorum suorum varijs criminationibus sustinuit, prout asserunt ex D. Augustino, Roland. conf. 36. numer. 5. volum. 3. Caccialup. in suo tract. de officio aduocat. quest. 1. numer. 2. cum seq. Ceuall. d. q. 736. n. 12. Bernard. Graue. d. conclus. 43. n. 4. Modern. de iurisd. par. 4. casu 115. a num. 1. Quem & in caelis aduocatum habemus apud Patrem aeternum, 16. cap. 2.

18 Et etiam Virgo MARIA Aduocata peccatorum vocatur ab Ecclesia in quotidiana oratione, cuius exordium est, salue Regina, ibi, Eia ergo aduocata nostra. Et de Daniele liberante aduocando iudicialiter Susannam notissima est historia.

19 D. Ambrosius vndecim annis in Curijs & foro causas egit, Modern. dist. casu 115. n. 2. Ceuall. d. q. 736. n. 11.

20 German. & Lipardus D. Leonardi Magni fratres in numerum Sanctorum relati sunt, duo etiam aduocatus inter Beatos connumeratur, Modern. d. n. 2.

21 Aduocationis officium quam honestum, quam utile, & quam necessarium Reipublicae sit, testa-

tur Imper. in l. laudabile, C. de aduocat. diuers. iudicium, & exornant Bernard. Graue. d. conclus. 43. a princip. Ioan. Gare. de nobilit. gloss. 35. num. 11. cum sequentibus, Bobadil. in sua politica lib. 3. cap. 14. a num. 56. Cardosio in praxi iudicium, & aduocat. verb. Procurator, numer. 5. Modern. d. casu 115. a numer. 3. Cabed. p. 1. Lusitan. decis. 214. numer. 1. Amat. Roderic. in praxi de modo & forma videndi, seu examinandi processum, cap. 10. numer. 9. cum seq. Mendez a Castro in praxi Lusitana lib. 1. cap. tertio numero vigesimo septimo.

22 Aduocati enim militibus, seu equitibus comparantur, quia, ut hi armis, ita legibus illi hominum vitas defendere dicuntur, l. Aduocati, 14. C. de aduoc. diuers. iudicior. Tirag. de nobilit. cap. 29. a num. 11. Baes. de inope debitorum, c. 16. a n. 148. Gare. de nobilit. gloss. 35. num. 10.

23 Medicis sunt praestantiores, quia si medicinae scientia praecise ad curationem corporis tendit, scientia vero legalis principaliter ad curationem animi dirigitur, ut per Moz. de contract. tit. de locato, in princip. num. 16. Bernard. Graue. d. conclus. 43. numer. 6. Multis igitur honoribus, & praerogatiuis fruuntur, de quibus Imper. in d. l. Aduocati, & quia nobile est officium, ad illud infamis admitti non potest, ut disponit Ordin. Regia Lusitan. lib. 1. tit. 48. §. 25. & resoluunt Bernard. Graue. d. conclus. 43. consider. 3. Cardosio d. verbo procurator, numer. 5. D. Barbosa in l. cum prator, §. ult. num. 126. ff. de iudic. & ideo nec Iudeus Bart. in l. ult. C. de postulando, Con. in elem. si furiosus, par. 2. §. 2. ad fin. Gregor. l. 1. tit. 6. par. 3. Menoch. de arbitr. casu 360. num. 69. Donnell. Commentar. iuris Civilis, lib. 18. capit. 3. colum. 7. versic. praeterea, Cardosio d. verbo procurator, numer. 110. & verbo officialis, numer. 51. Nec etiam excommunicatus, nisi ad negocia, Peregr. de iure Fisci lib. tertio tit. 11. numer. 30. Cardosio d. verbo procurator, numer. 110.

24 Aduocatus debet semper esse verax in sermone, iustus in iudicio, plenus in consilio, Asfist. libro primo constitution. Neapolit. rub. 81. numero quarto.

25 Secreta clientis reuelans tenetur poena falsi, l. 1. ubi Gregor. tit. 7. par. 7. & l. ad l. 1. tit. 19. lib. 2. Ordin. pag. 400. Stephan. Gratian. disceptat. forens. cap. 100. n. 16. Cald. Pereira in comment. ad l. vni, C. ex delictis defuncti par. 4. num. 31. cum sequentibus, plures ex antiquioribus refert Cened. ad Decretum collec. 28. numero 21.

26 Non potest vni ex partibus consulere, & pro altera patrocinari, Ordin. Regia Lusitan. lib. 1. tit. 48. §. 12. Auend. de exequendis mand. par. 1. cap. 2. numer. 24. Cabed. d. Lusit. decis. 214. num. 16. par. 1. si tamen pars vna illi sua ostenderit iura, & postea renueret ei debitum, & iustam praestare mercedem, poterit pro altera parte patrocinium praestare, vide Gregor. l. 10. verbo, su salario, tit. 6. par. 3. Peregr. de iure Fisci, lib. 7. tit. 2. num. 11. Auend. de exequendis mand. par. 1. cap. 2. num. 25. versic. non tamen, Arzuedo l. 7. nu. 5. tit. 16. l. 2. noua recopil.

27 Et aduocatus actoris in prima instantia, non potest esse Rei in secunda, & viceuersa, Bernard. Graue. lib. 1. in proem. n. 41.

28 Nec cum cliente pactum de quota litis facere, l. qui aduocatum, §. C. de postulando, cap. infames, §. arcentur etiam a professione, §. 7. Lusitani d. tit. 48. §. 11. Hispani l. 14. tit. 6. ar. 3. ubi gloss. 7. Bonacof. commun. crimin. par. 1. verbo pactum, fol. 125. & p. 2. verb. aduocatus, fol. 3. Nauarr. conf. 1. sub tit. de procurat. Donel. d. cap. 3. col. 2. versic. praeterea non debet aduocatus, Surd. conf. 36. nu.

10. Caluacan. decif. 41. numer. 43. par. 1. Azged. l. 8. tit. 16. lib. 2. noua recopil. Vincent. de Franch. decif. 265. Soar. de Paz in praxi. tom. 1. in initio annot. 5. num. 63. Bobadil. in ſua politica lib. 3. cap. 14. num. 68. ad finem: Morla in emporio inris. par. 1. tit. 3. in pralud. nume. 60. cum ſequentib. Sayr. in clauſi Regia libro 12. cap. 23. n. 30. cum ſequentib. Bernard. Graue. d. lib. 1. conſul. 44. a numer. 22. Farinac. conſ. 70. lib. 1. Paulin. Bert. Lucenſ. in praxi criminal. Regularium. tit. 4. cap. 7. num. 33. Cabed. Luſitan. decif. 19. a numer. 1. part. 1. Alexand. Trentaſing. variar. reſolut. lib. 2. tit. de poſtulando. reſolut. 1. pag. 64. cum ſeq. Carraſc. in explicat. ad aliquas leges recopilat. cap. 10. n. 46. cum ſeq. 29. Domum exiens aduocatus debet habere ſumptus à ſuo clientulo. vt per Camill. Borrell. conſil. 21. numer. decim. ſeptim. par. 1. Et vbi extra habitationis locum vel ciuitatem proficeſci in cauſa clientis neceſſe eſſet. vltra ſalarium ſibi debent præſtari expenſæ alimentorum. & vecturæ. ſurdus de aliment. tit. 1. q. 68. num. 1. & tit. 4. queſtion. 8. numer. 6. adeo vt huiusmodi expenſæ antequam de domo pedem moueat. ſibi ſoluendæ ſint. ex eod. ſurd. d. tit. 4. q. 17. n. 32. refert Bernard. Graue. d. lib. 1. conſul. 44. a numer. 20.

30 Et quia aduocatus pro modico aduocans contemptilis habetur. vt aſſerunt Pui. Neapol. decif. 123. numer. 1. Monter. à Cueva Aragonia decif. 14. numer. 62. quos refert Bernard. Graue. d. conſul. 44. conſideration. prim.

31 Potest ſecundum ſuæ ſcientiæ probitatem. & intellectum mercedem quarere. etiamſi abſque labore. & librorum reuolutione conſulat Cened. ad decretum collect. 28. numer. 20. Stephan. Gratian. diſcepat. forenſ. cap. 39. a numer. 15. Carraſc. d. cap. 10. numero 26.

32 Non tamen immodicum ſalarium extorquere. quia tunc teneretur ad reſtitutionem. Auiles ad cap. 1. Pratorum fol. 57. Perez. l. 2. tit. 19. lib. 2. Ordin. pagina 403. & ſeq. Sayr. in clauſi Regia lib. 12. capit. 23. numer. 28. cum ſeq. Azged. l. 21. numer. 3. tit. 16. lib. 2. noua recopil. Soar. de Paz in praxi. tom. 1. annotat. 5. num. 50. Flores de Mena var. lib. 1. queſtion. 7. §. 1. numer. 49. Cald. Pereira ad l. vni. C. ex delictis defunct. part. 4. numer. 27. cum ſequentibus Cened. d. collect. 28. numero decim. quint.

33 Et peccat ſi ſalarium petat à pauperibus. Tirag. de nobilit. capit. 29. numer. 39. Coua. praxie. cap. 6. numer. 4. Azged. l. 16. per tex. ibi. tit. 16. lib. 2. noua recopil. Menoch. illuſtri. capit. 41. numer. 3. Perez. l. 1. tit. 19. lib. 2. Ordin. pag. 400. Rebuf. ad l. 27. ff. de verborum ſignific. pagina 157. & de priuileg. ſchol. priuileg. 90. Cornel. Benincas. de priuileg. pauper. in 1. ſpec. iud. n. 10. Pui. Neapol. decif. 159. nume. 2. cum ſequentibus. Fr. Emman. in ſum. verbo Abogados. cap. 4. n. 6. Sayr. d. cap. 23. Cald. Pereira d. p. 4. n. 28. Camill. Borrell. in ſumma omnia decif. tit. 65. n. 38.

34 Inuitus cogitur patrocinium ſuſcipere. etiam pro miſerabilibus perſonis. Soar. in theſauro commun. opin. litt. A. n. 93. Lancel. Polyt. de off. aduocat. c. 3. Bernard. Graue. d. lib. conſul. 43. conſider. 1. n. 4. & 5. Carraſc. d. c. 10. a n. 34.

35 Licet ſecus in procuratore. qui non tenetur inuitus ſuſcipere mandatum. Stephan. Gratian. capit. 56. numer. 22. & ſeq. Bernard. Graue. d. conſider. 1. numer. 17.

36 Quæri hic non abs re poteſt. quid faciendum ſi à duabus partibus aduocatus accipit quolibet anno pro patrocinio in eorum cauſis præſtando aliquod ſalarium. & huiusmodi partes in lite vna

ſunt inuicem contrariæ. cui earum tenebitur aduocatus in hoc caſu adiuuare? dic illi. qui prius ſalarium huic aduocato conſtituit. quaſi prior tempore potior ſit iure. vide Roland. conſil. 44. num. 24. volum. 2. Alexand. conſil. 118. n. 15. & 16. volum. 5. Rebuf. ad l. 52. ff. de verborum ſignificat. pagina 268. Azged. ad l. 18. tit. 16. lib. 2. noua recopil. Carraſc. d. capit. 10. numer. 31.

37 In propria cauſa aduocatus ſalarium non meretur. Boer. decif. 210. numero tertio Tirag. de retracſ. lign. §. 29. gloſſ. 4. numer. 5. & 6. Menoch. de arbit. caſu 154. num. 5. & 6. Azged. l. 21. numero ſeptimo d. tit. 16. & l. 1. numer. 20. tit. 22. lib. 4. noua recopil. Bernard. Graue. d. lib. 1. conſul. 151. conſideration. 1. numer. quarto. niſi petat tãquam damni. & intereſſe. Abb. in capit. finem litibus. numer. 30. de dolo. Rebuf. tom. 3. ad leges Gallie. tit. de expen. artic. gloſ. vni. numer. 27. & 28. Joſeph. Lud. Peruſi. decif. 111. nume. 13. Camill. Borrell. tit. 65. a numer. 111. ſurd. de aliment. d. titulo nouo queſtion. trigefim. non. numer. 11. Pui. tom. 1. commun. opinion. libro ſecundo titulo ſexto numer. 21. verſ. ſed aduerte. pagina 311. Stephan. Gratian. diſcepat. forenſ. capit. 33. numer. 46. & cap. 56. numer. 41. & 42. D. Barboſa in l. cum qui temere. numero 260. cum ſequentibus. ff. de iudic. Debet tamen allumere alium aduocatum in propria cauſa. in qua patrocinium ſibi mer præſtare non decet. & ita practicum in Regno Luſitaniæ reſerunt Palaſc. conſ. 25. numer. vltim. Bernard. Graue. d. libro primo conſul. 51. conſiderat. 1. numer. 14. Cardoſo in praxi iudicum. verbo procurator. numer. 106. D. Barboſa vbi proxime numer. 262. quamuis contra hanc praxim inſurgat Carraſc. d. c. 10. numero vigefimo tertio. Et tunc ei debentur expenſæ. etiamſi alius aduocatus gratis illi patrocinium præſtiterit. Rebuf. d. tit. de expenſis. art. 5. gloſ. vni. numero 28. Joſeph. Ludovic. d. decif. 111. numero 3. Camill. Borrell. d. tit. 65. numero 114. & ſeq. Cened. d. collect. 28. numero decimo & 11.

38 Sic etiam poteſt quis petere ſalarium aduocati. quamuis cum gratis habeat. Bart. in l. quod ſi domus. ff. locati. Hippol. in l. patre. vel marito. n. 69. & 70. ff. de q. Perez. ad librum 3. Ordin. pag. mihi 70. Azged. l. 2. n. 20. tit. 22. lib. 4. noua recopil. Stephan. Gratian. d. c. 56. n. 41.

39 Salarium aduocato in initio litis ſoluendum eſſe per tex. in l. 1. §. proinde. ff. de varijs. & extraordinar. cognit. & l. vltim. C. de condic. ob cauſam. reſoluit damnat. memor. vpreſemb. in l. 5. numero 5. C. de paſſu. Et ab initio deberi dicit Alexand. in l. diem ſuncte. ff. de off. aſſeſ. vt per Magon. Flor. decif. 12. numero 3. Verum deberi aduocato in medio litis ex officio iudicis tenuit Myſing. cent. 3. obſeruat. 7. verſic. quamuis autem. Præſtandum tamen eſſe in fine litis reſoluit Iaſ. in d. l. diem ſuncto. numer. 11. Bartol. in l. Archiatri. C. d. profeſſ. & medic. lib. 10. §. alie. in l. vni. col. 3. numero in fine. verſ. aut eſt aduocatus in vna. C. de ſuffrag. Denique in hoc ſeruandum eſſe ſtatutum. vel conſuetudinem. per quod datur certa quantitas. iuxta valorem cauſæ. præſcribendo tempus principij. finis. & medijs litis. quoad illius ſolutionem allecit Stephan. Gratian. diſcepat. forenſ. cap. 56. numer. 1. Et huiusmodi ſalarij taxatio parte non citata ſit. l. ſalarium. ff. mandati. l. 1. §. in honorarijs. ff. de var. & extraordinar. cognit. Camill. Borrell. in ſumma. omnium decif. tit. 44. de citation. numer. 457. Et pro ſalario recuperando aduocatus habet tacitam hypothecam in bonis ſuis clientuli. inductam cum priuilegio prælationis. Rebuf. de priuileg. ſchol. priuileg. 118. optime

optime Amat. Roder. de priv. leg. creditorum par. 1. art. 3. n. 18. Flores de Men. vari. lib. 1. q. 8. §. 1. n. 70. Steph. Gratian. disceptat. forens. c. 257. a. n. 17. cum seqq. ubi extendit adalaria Doctorum, Scholasticorum, iudicum, litteratorum, & similibus.
40 Et patrocinium aduocato debetur etiam causa finita per concordiam. Soar. in thesuro recept. sentent. litt. A. n. 105. Causalcan. par. 1. decis. 41. n. 48. Bern. Graua. d. conclus. 44. nu. 10. & ex Cagnol. Guid. & Laf. resoluit Stephan. Gratian. d. c. 95. n. 16. Et ad haeredes transmittit salarium illius anni, quo moritur, Soar. d. litt. A. n. 102. & litt. M. n. 237. Sebast. Medices in tract. mors omnia soluit, p. 3. n. 26. Camill. Borell. in summa omnium decisit. 65. num. 123.

SYMMA RI VM.

- 1 Papa dicitur diocesanus totius orbis.
- 2 Ecclesie omnes, & loca diocesis Episcopi iurisdictioni, cura & spirituali eius potestati subiiciuntur.
- 3 Iurisdictionem ecclesiasticam tam voluntariam, quam contentiosam in tota diocesi exercere potest Episcopus.
- 4 Sedere pro tribunali, & ius dicere potest Episcopus in quolibet loco suae diocesis, dummodo locus honestus sit, & litigantes sine magno incommodo eo loci venire possint.
- 5 Episcopus habens amplam diocesim volens cognoscere de causis in loco multum remoto a partibus, possunt partes petere causam committi in loco propinquo.
- 6 Vicarius Episc. siue eius officialis, non potest extra locum, ubi tribunal est constitutum, ius dicere partibus, nisi sit in comitatu Episcopi, vel nisi ex aliqua rationabili causa se ad alium locum decentem transferre visum fuerit.
- 7 Sedere pro tribunali, & iura reddere in loco exempto non potest Episcopus.
- 8 Tribunal erigere nequit iudex extra suam diocesim, in qua haberetur ut priuatus.
- 9 Exemptus locus, & locus extra diocesim, siue territorium indicantur a pari.
- 10 Episcopus expulsus a sua diocesi, petita, licet non abtenta licentia; potest in aliena subditis suis iurisd. administrare.
- 11 Oblationes in Missa factae cedunt, & acquiruntur Regiori Parochialis Ecclesiae.
- 12 Parochia Episcopi dicitur tota diocesis.
- 13 Oblationes in Missa factae Episcopo celebranti in loco exempto, de urbanitate ei debentur, de iure vero illi, cui competunt iura parochialis, nisi aliud consuetudine sit obtentum.
- 14 Mitra uti non potest Episcopus in locis exemptis, nisi inuitatus.
- 15 Pontificales vestes & insignia quacunque potest Episcopus gestare in locis exemptis.
- 16 Cathedralam in loco exempto possunt Praefules erigere pro eorum ornatu, & dignitate.
- 17 Baldachinum erigere in Ecclesiis Regularibus licet Episcopo Pontificali exerceantibus.
- 18 Baldachinum erigere non possunt Abbates S. Benedicti & ceteri omnes similes, quando solemniter in propriis Ecclesiis celebrant.

EPISCOPVS AN SEDERE

pro tribunali possit in quouis
loco suae diocesis etiam
exempto?

ALLEGATIO LXXX.

- 1 Quomodo Pontifex dicitur esse Episcopus siue diocesanus totius Orbis cap. cuncta per mundum 9. quastion. 3. Froil. tract. de canonizat. sanct. §. sequitur seruandum numer. 28. & 29. Gonzal. ad reg. 8. cancel. §. 1. praem. numer. 8. Flamin. de resig. lib. 11. q. 13. n. 133.
- 2 Ita etiam Episcopus in assignato sibi Episcopatu siue diocesi, quae ideo dicitur territorium esse Episcopi, siue Parochia, quod omnes Ecclesiae locaue, illius iurisdictioni, cura, & spirituali eius potestati subiiciantur cap. omnes Basilicae 16. quast. 7. cap. cum contingat, de foro competen. cap. cum Episcopus de officio Ordinar. in 6. Soccin. in tract. de oblation. quast. 18. nu. 63. Treyl. dictio §. incip. sequitur secundum n. 28 & seq. Rebus. in l. pupillus, §. territorium, vers. & tota ciuitas, ff. de verborum signific.
- 3 Illi enim regulariter competit in tota sua diocesi iurisdictionem ecclesiasticam, tam voluntariam, quam contentiosam exercere, d. cap. cum Episcopus, Couar. in cap. alma. parte 1 §. 12. numer. 3. Soar. in praxi tom. 2. pralud. 1. numer. 4. Fr. Emman. quastion. Regularium tom. 2. quastione 63. articulo prim. colum. 2.
- 4 Adeo quidem, ut quouis in loco diocesis pro tribunali sedere, ibique ius reddere possit, d. cap. cum Episcopus, Cuch. institut. iuris Canonici, lib. 1. cap. 12. vers. cum Episcopus, Bellencin. in tract. de charitatis subsid. quast. 32. num. 3. Bertachin. trac. de Episcopo lib. 4. par. 5. n. 70. & 71. Rot. Rom. in una Placentina decis. 297. volu. 2. diuers. Stephan. Gratian. Marchia decis. 113. n. 2. in addit. ubi dicit non licere Praefuli ad longum tempus sine causa ahibi tribunal erigere, & a ciuitate amouere, refert Campan. in diuerso iuris Canon rubr. 11. cap. 13. numer. 151. vers. limitatur. Gonzal. ad regul. 8. Cancel. §. 2. proae. numer. 35. Nauar. cons. 3. in antiqu. alias 4. in quouis sub tit. de officio Ordinar. Sayr. in floribus decis. sub eodem tit. decis. 3.
- 5 Qui duo posteriores id intelligunt, dummodo locus honestus sit, & litigatores sine magno incommodo eo loci venire possint; nam si Episcopus haberet amplam diocesim, & vellet causam cognoscere in loco multum remoto a partibus, possunt partes petere causam committi in loco propinquo, & si hoc denegaret, poterit appellari, ita resoluit Quirantia in summa Bullarj verbo Archiepiscopi auctoritas, numer. 20. auctorit. 30. post princip.
- 6 Vicarius tamen Episcopi, siue eius officialis, cui tribunal, siue iudicialis locus est constitutus, non potest extra illum ius dicere partibus, nisi sit in comitatu Episcopi, tunc enim ibi iura reddere potest, ubi reperitur cum Episcopo. Zarzi. in l. ius pluribus, ff. de instit. & iure, Breche. in l. prouinciales, ff. de verborum significat. Vel nisi ex aliqua rationabili causa se ad alium locum decentem transferre visum fuerit, vari. loco infra cit. n. 11. vers. nisi ex aliqua.
- 7 Verum in loco exempto Episcopum pro tribunali sedere, aut iura reddere minime posse pro-